

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, професора,

доцента кафедри професійної освіти

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Биковського Тімура Валерійовича

на дисертаційну роботу Лященко Тетяни Вікторівни

«Інформаційно-методичне забезпечення закладів позашкільної освіти як

умова соціального самовизначення підлітків», подану на здобуття

наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта

(Освіта/Педагогіка) за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Дисертація Лященко Тетяни Вікторівни присвячена актуальній та важливій темі інформаційно-методичного забезпечення закладів позашкільної освіти як умова соціального самовизначення підлітків. Актуальність даної теми обумовлена значущістю позашкільної освіти для кожної особистості, громади, держави, освітньою діяльністю закладів позашкільної освіти у сучасних умовах.

Дисертація виконана відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, тема затверджена вченою радою університету від 27.04.2023 р., протокол № 5.

Отже, дисертація Лященко Тетяни Вікторівни «Інформаційно-методичне забезпечення закладів позашкільної освіти як умова соціального самовизначення підлітків» є актуальною і становить внесок у розвиток освітніх, педагогічних наук, зокрема у теоретичне обґрунтування, розробку та експериментальну перевірку інформаційно-методичного забезпечення закладів позашкільної освіти у формуванні соціального самовизначення підлітків.

Лященко Тетяна Вікторівна відповідно до теми та мети дисертації вперше визначає та теоретично обґрунтовує інформаційно-методичне забезпечення закладів позашкільної освіти. Зокрема, вводить поняття «інформаційно-методичне забезпечення закладів позашкільної освіти у соціальному

самовизначенні підлітків» як систему освітніх ресурсів, спрямованих на забезпечення освітнього процесу гуртків та інших творчих об'єднань закладів позашкільної освіти, що сприяє формуванню соціального самовизначення підлітків. Також удосконалює сутність понять «інформаційно-методичне забезпечення» та «соціальне самовизначення підлітків».

Заслуговує на увагу в новизні представлених теоретичних результатів й розкриття структури інформаційно-методичного забезпечення закладів позашкільної освіти з виділенням відповідних компонентів: організаційний, структурний, функціональний, змістовий.

Особливо позитивним слід оцінити вперше визначені та теоретично обґрунтовані критерії, показники та рівні сформованості соціального самовизначення підлітків у закладах позашкільної освіти. Зокрема, обґрунтовує що критеріями сформованості соціального самовизначення підлітків у закладах позашкільної освіти є: когнітивно-аксіологічний, мотиваційно-ціннісний, діяльнісно-практичний, рефлексивно-аналітичний, а до рівнів відносить високий, середній, низький.

Варто відзначити в новизні представлених теоретичних результатів удосконалення основних положень щодо соціального самовизначення підлітків у закладах позашкільної освіти, подальший розвиток змісту, форм та методів роботи закладів позашкільної освіти щодо формування та розвитку особистості підлітків.

Практичним значенням отриманих результатів є розроблення та впровадження у практику роботи закладів позашкільної освіти інформаційно-методичного забезпечення. Особливої уваги заслуговує навчальна програма «Основи соціального самовизначення», яка рішенням Експертної комісії з позашкільної освіти Міністерства освіти і науки України від 11.03.2024 р., протокол № 1 отримала гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» та зареєстрована у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за №8.007-2024.

Результати дисертаційного дослідження апробовано і впроваджено в освітній процес закладів позашкільної освіти. Серед них: Комунальний позашкільний навчальний заклад «Кіровоградський обласний центр дитячої та юнацької творчості», Центр науково-технічної творчості молоді «Сфера» Оболонського району міста Києва, Центр позашкільної роботи Святошинського району міста Києва, Заклад позашкільної освіти «Центр дитячої та юнацької творчості Шевченківського району» Запорізької міської ради, Комунальний заклад позашкільної освіти «Дніпропетровський обласний центр науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді» Дніпропетровської обласної ради», Комунальний заклад «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради» та ін.

Докладний огляд дисертації дозволяє стверджувати, що Лященко Тетяна Вікторівна володіє методологією наукової діяльності.

У дисертації Лященко Тетяна Вікторівна обґрунтовує вибір теми, її актуальність, визначає мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, аргументує використання обраних методів дослідження та ін.

Відповідно до обраної теми коректно сформульовано понятійно-категоріальний апарат дослідження. Повною є джерельна база дисертації.

Слід відмітити, що дисертація Лященко Тетяни Вікторівни має логічну структуру, яка представлена вступом, трьома розділами, висновками до кожного з них, а також загальними висновками. Зокрема логічно виділяє наступні розділи: «Розділ 1. Теоретичне обґрунтування інформаційно-методичного забезпечення закладів позашкільної освіти», «Розділ 2. Педагогічні засади та стан формування соціального самовизначення підлітків у закладах позашкільної освіти», «Розділ 3. Експериментальна перевірка дієвості інформаційно-методичного забезпечення закладів позашкільної освіти як умови соціального самовизначення підлітків».

Основні результати дисертації Лященко Тетяни Вікторівни представлено у 26 наукових та науково-методичних працях, з них: 11 статей у наукових фахових виданнях, 1 – індексується у Web of Science; 13 публікацій у збірниках

матеріалів конференцій; 2 – інші навчально-методичні видання, що засвідчує широку апробацію матеріалів дисертації.

Матеріали дисертації пройшли широке обговорення на наукових заходах міжнародного, всеукраїнського, регіонального рівнів, серед них конференції, круглі столи, семінари та ін.

У цілому позитивно оцінюючи дисертацію, слід навести такі зауваження і пропозиції:

1. У роботі ґрунтовно проаналізовано вітчизняні підходи до інформаційно-методичного забезпечення закладів позашкільної освіти. На наш погляд робота значно виграла, якщо було б відображено міжнародний досвід із цієї проблематики.

2. У першому розділі здійснено ґрунтовний аналіз наукових підходів до проблеми інформаційно-методичного забезпечення, представлено змістовну аналітику та порівняння різних трактувань. Водночас доцільно було б здійснити висвітлення класифікації інформаційно-методичного забезпечення.

3. У роботі ґрунтовно представлено інформаційно-методичне забезпечення закладів позашкільної освіти як умова соціального самовизначення підлітків. Водночас необхідним видається розкриття питань професійної підготовки майбутніх педагогів до здійснення педагогічної діяльності у закладах позашкільної освіти.

4. Текст дисертаційної роботи дещо переобтяжений рисунками і таблицями. На наш погляд, частину таблиць і рисунків доцільно було би винести в додатки.

Таким чином, є всі підстави зробити загальний висновок, що дисертація на тему «Інформаційно-методичне забезпечення закладів позашкільної освіти як умова соціального самовизначення підлітків» є самостійною завершеною працею, що відповідає постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44, а

її автор Лященко Тетяна Вікторівна заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

РЕЦЕНЗЕНТ

**Кандидат педагогічних наук, професор,
доцент кафедри професійної освіти
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова**

Тімур БИКОВСЬКИЙ

ІНСТРУКЦІЯ: зав. канцелярією Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Підпис

« 19 » 02 20 20 р.